<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

[૨૦૧૦] ૯ એસ.સી.આર. ૨૧૬

રેખાબેન એચ. શેઠ

વિ.

ચારુ કે. મહેતા અને સન્સ.

(એસએલપી (સી) નં. ૩૫૧૬૪ ઓફ ૨૦૦૯)

જુલાઈ ૨૯, ૨૦૧૦

[અલતામસ કબીર અને એ.કે. પટનાઈક, ન્યાયમૂર્તિશ્રીઓ]

કોર્ટના તિરસ્કાર – ટ્રસ્ટના ટ્રસ્ટી દ્વારા ટ્રસ્ટની ટ્રસ્ટીશિપમાંથી અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૨–૫ ને દૂર કરવા માટેની અરજી – હાઇકોર્ટનો આદેશ જેમાં અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૨–૫ ને જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનરની પૂર્વ મંજૂરી

વિના કોઈ પણ નીતિ વિષયક નિર્ણય લેતા અને નાણાકીય વ્યવહાર કરતા અટકાવ્યા – અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૨–૫ દ્વારા જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનરની પૂર્વ મંજૂરી વિના વ્યવસાયિકોને ચેક જારી કરવા – તિરસ્કાર અરજી – હાઇકોર્ટ દ્વારા અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૨–૫ ને કારણ બતાવો નોટિસ – અપીલ પર, ઠેરવ્યું: ટ્રસ્ટના ભંડોળનો ઉપયોગ નોંધપાત્ર હદ સુધી ટ્રસ્ટના હેતુ માટે નહીં પરંતુ ટ્રસ્ટ દ્વારા તેમના પર લાવવામાં આવેલા આક્ષેપો સામે ટ્રસ્ટીઓના બચાવ માટે કરવામાં આવ્યો હતો – આમ, હાઇકોર્ટના આદેશમાં દખલગીરીની જરૂર નથી – બોમ્બે પબ્લિક ટ્રસ્ટ એક્ટ, ૧૯૫૦ કલમ ૪૧ ડી.

મેડિકલ ટ્રસ્ટના પ્રતિવાદી નં. ૧ કાયમી ટ્રસ્ટીએ અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૨–૫ વિરુદ્ધ ટ્રસ્ટના ભંડોળના ગેરવહીવટ, વિશ્વાસઘાત, ગેરઉપયોગ અને ટ્રસ્ટના ભંગના આધારે ટ્રસ્ટની ટ્રસ્ટીશિપમાંથી તેમને દૂર કરવા માટે અરજી દાખલ કરી હતી. જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનરે અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૨–૫ ને જોઈન્ટ એડમિનિસ્ટ્રેટર્સની પૂર્વ મંજૂરી વિના ટ્રસ્ટ અંગે કોઈ પણ નીતિ વિષયક નિર્ણય લેતા અને નાણાકીય વ્યવહાર કરતા અટકાવ્યા હતા. હાઇકોર્ટે તે આદેશમાં ફેરફાર કર્યો હતો કે પૂર્વ મંજૂરી જોઈન્ટ એડમિનિસ્ટ્રેટર્સની નહીં પરંતુ જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનરની લેવાની રહેશે. એવો આક્ષેપ છે કે અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૨–૫ એ ટ્રસ્ટના ભંડોળમાંથી મોટી રકમ ઉપાડી હતી અને જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનર સમક્ષની કાર્યવાહી સહિત વિવિધ અદાલતોમાં પેન્ડિંગ

રહેલા કેસોમાં તેમના માટે હાજર રહેતા સોલિસિટર્સ અને વકીલોની તરફેણમાં ચેક જારી કર્યા હતા. પ્રતિવાદી નં. ૧ એ તિરસ્કાર અરજી દાખલ કરી હતી. હાઇકોર્ટના સિંગલ જજે ઠેરવ્યું કે વકીલોને કરવામાં આવેલી ચુકવણી ટ્રસ્ટ અંગેના નાણાકીય વ્યવહાર ગણાશે અને તેથી, વકીલોને આવી ચુકવણી કરતા પહેલા જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનરની પૂર્વ મંજૂરી મેળવવી જરૂરી હતી. તેમણે અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૨–૫ ને તિરસ્કાર અરજી પર કારણ બતાવો નોટિસ જારી કરી હતી. તેથી, સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન્સ.

સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન્સને ફગાવી દેતા, કોર્ટે ઠેરવ્યું:

૧.૧ પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી તિરસ્કાર અરજી પર નોટિસ જારી કરતા હાઇકોર્ટના સિંગલ જજના આદેશમાં દખલ કરવાનું કોઈ કારણ નથી. એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી નં. ૧ એ મુખ્ય અરજીમાં ટ્રસ્ટીઓના અંગત કેસો લડવા માટે ટ્રસ્ટના ભંડોળમાંથી વકીલની ફી ચૂકવવા અંગે ગંભીર વાંધાઓ ઉઠાવ્યા હતા. જજે પૂરતી કાળજી રાખી હતી કે અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૨ થી ૫ સામે કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની નોંધ લેવા સિવાય, અન્ય ટ્રસ્ટીઓ સામે નોંધ લેવામાં આવી ન હતી કારણ કે તેમની સામેનો પુરાવો ચાર્જ ફ્રેમ કરવા માટે અપૂરતો હતો. જો કે, એવી છૂટ પણ આપવામાં આવી હતી કે જ્યારે આક્ષેપોના સમર્થનમાં પૂરતો પુરાવો રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવે, ત્યારે તે આવી ફરિયાદની નોંધ લઈ શકે છે. અરજદાર,

પ્રતિવાદી નં. ૨ થી ૫ અને અન્ય ટ્રસ્ટીઓ વતી એક ચાર્ટ ફાઇલ કરવામાં આવ્યો છે જેમાં વકીલોને ચૂકવવામાં આવેલી આશરે રૂ. ૩.૫ કરોડની રકમ દર્શાવવામાં આવી છે. જોકે, આવા ખર્ચને યોગ્ય ઠેરવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ સબમિશન સ્વીકારી શકાય નહીં કારણ કે હાઇકોર્ટના સિંગલ જજ દ્વારા અવલોકન કર્યા મુજબ, મોટાભાગના ભંડોળનો ઉપયોગ અરજદાર, પ્રતિવાદી નં. ૨ થી ૫ અને અન્ય ટ્રસ્ટીઓ દ્વારા તેમની વિરુદ્ધ પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા લાવવામાં આવેલા વિવિધ કેસોમાં પોતાનો બચાવ કરવા માટે કરવામાં આવ્યો હતો. [પેરા ૧૫] [૨૨૪–જી–એચ; ૨૨૫–એ–ઈ]

૧.૨ આ કેસના વિશેષ તથ્યોમાં વકીલો, એડવોકેટ્સ અને સોલિસિટર્સને કરવામાં આવેલી ચુકવણી તિરસ્કાર સમાન નથી તેમ કહી શકાય નહીં. એ હકીકતને અવગણી શકાય નહીં કે ટ્રસ્ટના ભંડોળનો ઉપયોગ નોંધપાત્ર હદ સુધી ટ્રસ્ટના હેતુ માટે નહીં પરંતુ પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા તેમના પર લાવવામાં આવેલા આક્ષેપો સામે ટ્રસ્ટીઓના બચાવ માટે કરવામાં આવી રહ્યો હતો. આ પ્રથમ દૃષ્ટિએ અવલોકનો છે જે હાઇકોર્ટ સમક્ષ પેન્ડિંગ રહેલા કેસના પરિણામને પ્રભાવિત ન કરવા જોઈએ, જેણે આ બાબતને તેના પોતાના ગુણદોષ પર નક્કી કરવાની છે. આ સંજોગોમાં, હાઇકોર્ટના આદેશમાં દખલ કરવામાં આવતી નથી. [પેરા ૧૬ અને ૧૭] [૨૨૫–ઈ–એચ]

યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. મારિયો કેબ્રાલ ઈ સા (૧૯૮૨) ૩ એસસીસી ૨૬૨; તમિલનાડુ મર્કન્ટાઇલ બેંક શેરધારકો એસોસિએશન વિ. એસસી સેકર (૨૦૦૯) ૨ એસસીસી ૭૮૪; સ્ટેટ ઓફ જે એન્ડ કે વિ. ત્રેહાન ઇન્ડસ્ટ્રીઝ (પી) લિ. (૨૦૦૫) ૧૧ એસસીસી ૪૫૯ – સંદર્ભિત.

કેસ લો સંદર્ભ:

(૧૯૮૨) | ૩ એસસીસી ૨૬૨ | સંદર્ભિત. | પેરા ૧૨

(૨૦૦૯) | ૨ એસસીસી ૭૮૪ | સંદર્ભિત. | પેરા ૧૨

(૨૦૦૫) | ૧૧ એસસીસી ૪૫૯ | સંદર્ભિત. | પેરા ૧૪

સિવિલ અપીલેટ અધિકારક્ષેત્ર: એસએલપી (સિવિલ) નં. ૩૫૧૬૪ ઓફ ૨૦૦૯.

બોમ્બે હાઇકોર્ટના તારીખ ૧૧.૦૯.૨૦૦૯ ના ચુકાદા અને આદેશથી, રીટ પિટિશન નં. ૫૭૩૨ ઓફ ૨૦૦૮ માં તિરસ્કાર અરજી નં. ૧૨૩ ઓફ ૨૦૦૯.

એસએલપી (સી) ૬૬૮૫ ઓફ ૨૦૧૦ સાથે.

અશોક દેસાઈ, અરવિંદ વર્મા, જયંત ભૂષણ, રણજીત કુમાર, પ્રતીક સકરેરિયા, ગૌરવ અગ્રવાલ, ગોપાલ જૈન, રાજ પટેલ, કનિકા અગ્નિહોત્રી, અજય ભાર્ગવ, વનિતા ભાર્ગવ, અભિજીત સ્વરૂપ (ખૈતાન એન્ડ કો. માટે), સમીર પારેખ, લલિત ચૌહાણ, રંજીતા રોહતગી, સોમનાદ્રી ગૌડ (પારેખ એન્ડ કો. માટે), ગુરુ કૃષ્ણા કુમાર, અજય કુમાર, સંજય જૈન, લલિત ચૌહાણ, સંજય ખાર્ડે, આશા જી. નાયર, સંજય જાલન હાજર રહેલા પક્ષકારો માટે.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિશ્રી અલતામસ કબીર દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

અલતામસ કબીર, જસ્ટીસ. ૧. આ સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન્સ રીટ પિટિશન નં. ૫૭૩૨/૦૮ માં ૯ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૮ ના રોજ પસાર કરાયેલા આદેશમાંથી ઉદ્ભવતી તિરસ્કાર અરજી નં. ૧૨૩/૦૯ માં બોમ્બે હાઇકોર્ટના લર્ન્ડ સિંગલ જજ દ્વારા તારીખ ૧૧ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૯ ના રોજ પસાર કરાયેલા આદેશમાંથી ઉદ્ભવે છે.

૨. પ્રતિવાદી નં. ૧, ચારુ કે. મહેતા, લીલાવતી કીર્તિલાલ મહેતા મેડિકલ ટ્રસ્ટના કાયમી ટ્રસ્ટી છે. તેમણે બોમ્બે પબ્લિક ટ્રસ્ટ્સ એક્ટ, ૧૯૫૦ ની કલમ ૪૧ ડી હેઠળ, અહીંના અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૨ – વિજય કે. મહેતા,

પ્રતિવાદી નં. ૩ – ડૉ. અમૃતલાલ સી. શાહ, પ્રતિવાદી નં. ૪ – નિકેત વી. મહેતા, અને પ્રતિવાદી નં. ૫ – સુશીલા વી. મહેતા વિરુદ્ધ એસએલપી (સી) નં. ૩૫૧૬૪/૦૯ માં, ગેરવહીવટ, વિશ્વાસઘાત, ટ્રસ્ટના ભંડોળનો ગેરઉપયોગ, ટ્રસ્ટનો ભંગ વગેરેના આધારે ટ્રસ્ટની ટ્રસ્ટીશિપમાંથી તેમને દૂર કરવા માટે અરજી દાખલ કરી હતી. સાંઠગાંઠ ધરાવતા ટ્રસ્ટીઓને દૂર કરવા/સસ્પેન્ડ કરવા/બરતરફ કરવા માટે એક વચગાળાની અરજી પણ દાખલ કરવામાં આવી હતી. જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનર, મુંબઈ દ્વારા ૩ જૂન, ૨૦૦૮ ના રોજ અરજદાર અને ઉપરોક્ત પ્રતિવાદીઓ સામે આરોપો નક્કી કરવામાં આવ્યા હતા, અને ટ્રસ્ટીઓને કોઈ પણ નીતિ વિષયક નિર્ણય લેતા અને ટ્રસ્ટ અંગે કોઈ પણ નાણાકીય વ્યવહાર કરતા અટકાવવામાં આવ્યા હતા.

૩. એસએલપી (સી) નં. ૩૫૧૬૪/૦૯ માં ઉપરોક્ત પ્રતિવાદીઓ નં. ૨ અને ૩ એ રીટ પિટિશન નં. ૩૮૪૯ અને ૩૮૫૦ ઓફ ૨૦૦૮ માં જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનરના ઉપરોક્ત આદેશને પડકાર્યો હતો. ૧૧ જુલાઈ, ૨૦૦૮ અને ૧૫ જુલાઈ, ૨૦૦૮ ના રોજ તે રીટ પિટિશન્સમાં પસાર કરાયેલા સામાન્ય આદેશો દ્વારા, રીટ પિટિશન્સમાં આક્ષેપિત આદેશો બાજુ પર મૂકવામાં આવ્યા હતા અને જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનરને કાયદાનુસાર નવા આદેશો પસાર કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનરે ૯ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૮ ના રોજ એક વચગાળાનો આદેશ પસાર કર્યો, જેમાં અહીંના અરજદાર

અને પ્રતિવાદી નં. ૨, ૩, ૪ અને ૫ ને આ કોર્ટ દ્વારા નિયુક્ત જોઈન્ટ એડમિનિસ્ટ્રેટર્સની પૂર્વ મંજૂરી વિના કોઈ પણ નીતિ વિષયક નિર્ણય લેતા અને નાણાકીય વ્યવહાર કરતા અટકાવ્યા. તે વચગાળાના આદેશથી વ્યથિત થઈને, અહીંના પ્રતિવાદી નં. ૨ અને ૩ એ રીટ પિટિશન નં. ૫૭૩૨/૦૮ દાખલ કરી, જેમાં હાઇકોર્ટે જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનર દ્વારા ૯ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૮ ના રોજ પસાર કરાયેલા ઉપરોક્ત આદેશમાં ફેરફાર કર્યો. જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનરના આદેશના અમલી ભાગમાં તે હદ સુધી ફેરફાર કરવામાં આવ્યો હતો કે પૂર્વ મંજૂરી એડમિનિસ્ટ્રેટર્સ પાસેથી નહીં પરંતુ જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનર પાસેથી લેવાની રહેશે.

૪. તેથી, બોમ્બે હાઇકોર્ટે જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનરના આદેશની પુષ્ટિ કરી કે તેમની સમક્ષ દાખલ કરાયેલી અરજીમાં પ્રતિવાદી નં. ૧ થી ૯ એ જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનરની પૂર્વ મંજૂરી વિના ટ્રસ્ટ અંગે કોઈ પણ નીતિ વિષયક નિર્ણય લેવો જોઈએ નહીં અને કોઈ પણ નાણાકીય વ્યવહાર કરવો જોઈએ નહીં.

૫. અહીંના પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી તિરસ્કાર અરજીમાં, એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે અહીંના અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૨, ૩, ૪ અને ૫ એ ટ્રસ્ટના ભંડોળમાંથી મોટી રકમ ઉપાડી હતી અને વિવિધ અદાલતોમાં પેન્ડિંગ રહેલા કેસોમાં તેમના માટે હાજર રહેતા સોલિસિટર્સ અને

વકીલોની તરફેણમાં ચેક જારી કર્યા હતા, જેમાં બોમ્બે પબ્લિક ટ્રસ્ટ્સ એક્ટ, ૧૯૫૦ ની કલમ ૪૧ ડી હેઠળ જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનર સમક્ષની કાર્યવાહીનો પણ સમાવેશ થાય છે. અહીંના અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૨, ૩, ૪ અને ૫ ના બચાવને ફગાવી દેતા કે વકીલો અને સોલિસિટર્સને ફીની ચુકવણી ટ્રસ્ટ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવતા નાણાકીય વ્યવહારો ગણાતા નથી અને ટ્રસ્ટના હિતના બચાવ માટે વકીલો અને સોલિસિટર્સની સેવાઓ લેવી પડી હતી, લન્ર્ડ સિંગલ જજે અવલોકન કર્યું કે વકીલોને કરવામાં આવેલી ચુકવણી હાઇકોર્ટ દ્વારા સુધારેલા જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનરના આદેશના અર્થમાં નાણાકીય વ્યવહારો છે કે કેમ તે પ્રશ્ન હજુ પણ ખુલ્લો હતો.

૬. લન્ર્ડ સિંગલ જજ પ્રથમ દૃષ્ટિએ એવા મંતવ્ય પર પહોંચ્યા કે વકીલોને કરવામાં આવેલી ચુકવણી ટ્રસ્ટ અંગેના નાણાકીય વ્યવહારો ગણાશે અને તેથી, વકીલોને આવી ચુકવણી કરતા પહેલા જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનરની પૂર્વ મંજૂરી મેળવવી જરૂરી હતી. આવા અવલોકનો કરતી વખતે, લન્ર્ડ જજે એ પણ નોંધ્યું કે ટ્રસ્ટ ટ્રસ્ટીઓના એક જૂથ દ્વારા અન્ય વિરુદ્ધ શરૂ કરવામાં આવેલી ઘણી કાર્યવાહીમાં પક્ષકાર ન હતું. લન્ર્ડ સિંગલ જજે તે મુજબ અહીંના અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૨, ૩, ૪ અને ૫ ને કારણ બતાવો નોટિસ જારી કરી કે તેમની સામે કોર્ટના તિરસ્કારના અધિનિયમ હેઠળ કાર્યવાહી કેમ ન કરવી જોઈએ, કારણ કે તેમણે વ્યવસાયિકોને જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનરની પૂર્વ મંજૂરી વિના

ચેક જારી કરીને રીટ પિટિશન નં. ૫૭૩૨/૦૮ માં ૯ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૮ ના આદેશમાં સમાવિષ્ટ નિર્દેશોનો જાણીજોઈને અનાદર કર્યો હતો.

૭. બોમ્બે હાઈકોર્ટના લર્ન્ડ સિંગલ જજનો ઉપરોક્ત આદેશ અને અહીંના પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી તિરસ્કાર અરજી પર જારી કરવામાં આવેલી કારણ બતાવો નોટિસ, આ સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન્સનો વિષય છે.

૮. એસ.એલ.પી. (સી) નં. ૩૫૧૬૪ ઓફ ૨૦૦૯ માં અરજદાર, રેખાબેન એચ. શેઠ માટે હાજર રહીને, વરિષ્ઠ એડવોકેટ અશોક દેસાઈએ રજૂઆત કરી હતી કે ૯ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૮ ના રોજ જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનર દ્વારા પસાર કરાયેલા અને ત્યારબાદ હાઈકોર્ટ દ્વારા સુધારેલા આદેશમાં નિર્દિષ્ટ "નાણાકીય વ્યવહાર" શબ્દમાં ટ્રસ્ટના હિતમાં વ્યવસાયિકો, જેમ કે સોલિસિટર્સ, એડવોકેટ્સ અને ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ માટે તેમને ચૂકવવામાં આવતી ફીનો સમાવેશ થતો નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે આવા વ્યવહારો હોસ્પિટલના દૈનિક સંચાલન માટે થતા આવશ્યક ખર્ચને આવરી લેવાના હતા અને હોસ્પિટલને પૂરી પાડવામાં આવેલી વસ્તુઓના બદલામાં કરવામાં આવ્યા હતા. દેસાઈએ રજૂઆત કરી કે હોસ્પિટલ માત્ર અમુક મૂર્ત વસ્તુઓ મેળવવાના હેતુથી નાણાકીય વ્યવહાર કરી શકે છે

અને અન્ય હેતુઓ માટે નહીં જ્યાં કોઈ વળતર સામેલ ન હોય. હકીકતમાં, દેસાઈના મતે, વ્યાવસાયિકોને ચુકવણી કરવા માટે ઉપરોક્ત શબ્દનો ઉપયોગ કરવાથી એક વાહિયાત પરિસ્થિતિ સર્જાશે જ્યાં જ્યારે પણ એડવોકેટ અથવા સોલિસિટર્સ જેવા વ્યાવસાયિકને રોકવાના હોય ત્યારે જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનરની અગાઉથી પરવાનગી લેવી પડશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સમગ્ર પ્રક્રિયા લાંબી અને નિષ્ફળ બનાવનારી હશે અને દરેક વખતે જ્યારે બાબતો વિચારણા માટે વિવિધ અદાલતો સમક્ષ આવે ત્યારે તેને અમલમાં મૂકવી મુશ્કેલ હશે.

૯. દેસાઈએ દલીલ કરી હતી કે સોલિસિટર્સ, એડવોકેટ્સ અને ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સને વ્યાવસાયિક ફીની ચુકવણી ટ્રસ્ટીઓના અંગત બચાવ માટે નહીં પરંતુ ટ્રસ્ટ અને હોસ્પિટલના હિતોના બચાવ માટે હતી, જે પ્રતિવાદી નં. ૧, ચારુ કે. મહેતા દ્વારા અન્ય ટ્રસ્ટીઓ વિરુદ્ધ વારંવાર શરૂ કરવામાં આવતી મુકદ્દમાબાજી સામે હતી. ઉપરોક્ત શબ્દની વિવિધ વ્યાખ્યાઓનો સંદર્ભ આપતા, દેસાઈએ દલીલ કરી હતી કે તે આ કેસના તથ્યોને લાગુ પડી શકે નહીં.

૧૦. દેસાઈએ એ પણ દલીલ કરી હતી કે જો એમ પણ માનવામાં આવે કે અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૨ થી ૫ અને અન્ય ટ્રસ્ટીઓએ વકીલો અને અન્ય

વ્યાવસાયિકોને ચુકવણી માટે તેના ભંડોળનો ઉપયોગ કરીને ટ્રસ્ટના હિતોની વિરુદ્ધ કામ કર્યું છે, તો પણ તે અન્ય ફોરમ સમક્ષનો કેસ હોઈ શકે છે, પરંતુ કોર્ટના તિરસ્કારનું કોઈ તત્વ સામેલ ન હતું કારણ કે ચૂકવવામાં આવેલી રકમ કોઈ મૂર્ત વસ્તુઓ મેળવવાના બદલામાં ન હતી, પરંતુ ટ્રસ્ટના સંરક્ષણ અને સુરક્ષા માટે હતી. દેસાઈએ રજૂઆત કરી કે, પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી તિરસ્કાર અરજી, જેના પર લર્ન્ડ સિંગલ જજ દ્વારા નોંધ લેવામાં આવી છે, તે સંપૂર્ણપણે ખોટી હતી અને તેને બાજુ પર મૂકવાને પાત્ર હતી. દેસાઈએ રજૂઆત કરી કે, તિરસ્કારની કાર્યવાહી અન્ય ટ્રસ્ટીઓને હેરાન કરવા અને ટ્રસ્ટના સુચારુ સંચાલનને ખલેલ પહોંચાડવાના એકમાત્ર ઈરાદા સાથે પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા અન્ય તમામ ટ્રસ્ટીઓ સામે શરૂ કરવામાં આવી હતી.

૧૧. તિરસ્કારની કાર્યવાહીની જાળવણીક્ષમતાના પ્રશ્ન પર, દેસાઈ દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે જોકે કોર્ટના તિરસ્કાર અધિનિયમ, ૧૯૭૧ ની કલમ ૧૯ તિરસ્કારના કેસોમાં પ્રતિકૂળ અસર કરતા આદેશો સામે અપીલની જોગવાઈ કરે છે; અપીલ કાયદાકીય જોગવાઈ હોવાથી, ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૯ ની જોગવાઈઓ હજુ પણ કાર્યરત રહેશે.

૧૨. તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોના સમર્થનમાં, દેસાઈએ સૌ પ્રથમ

યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિ. મારિયો કેબ્રાલ ઈ સા [(૧૯૮૨) ૩ એસસીસી ૨૬૨] અને તમિલનાડુ મર્કન્ટાઇલ બેંક શેરધારકો એસોસિએશન વિ. એસસી સેકર [(૨૦૦૯) ૨ એસસીસી ૭૮૪] માં આ કોર્ટના ચુકાદાનો સંદર્ભ આપ્યો, જેમાં એ વાત પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો કે એકવાર અધિનિયમ હેઠળ નિર્ધારિત સમયગાળો પૂર્ણ થઈ જાય, પછી અગાઉ શરૂ કરવામાં આવેલી તિરસ્કાર કાર્યવાહી આગળ વધારી શકાતી નથી.

૧૩. અન્ય સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન્સમાં પ્રતિવાદીઓ માટે હાજર રહેલા લર્ન્ડ કાઉન્સિલ દ્વારા દેસાઈની રજૂઆતોનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું હતું. વરિષ્ઠ એડવોકેટ રણજીત કુમારે દલીલ કરી હતી કે "નાણાકીય વ્યવહાર" શબ્દના ખોટા અર્થઘટન પર, હાઇકોર્ટે દાખલ કરેલી તિરસ્કાર અરજીની નોંધ લીધી હતી અને તેના પર નોટિસ જારી કરવા નિર્દેશ આપ્યો હતો. ૩ જૂન, ૨૦૦૮ ના જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનરના આદેશનો સંદર્ભ આપતા, રણજીત કુમારે રજૂઆત કરી હતી કે તે આદેશનું વિભાજન થઈ શકે તેમ હતું કારણ કે તે ન તો કોઈ નીતિ વિષયક નિર્ણય સૂચવતો હતો કે ન તો કોઈ નાણાકીય વ્યવહાર જે આ બાબતને કોર્ટના તિરસ્કાર અધિનિયમ હેઠળ તિરસ્કારના દાયરામાં લાવી શકે. રણજીત કુમારે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે બંનેને સાથે વાંચવા પડશે અને અર્થપૂર્ણ અને સુમેળભર્યું અર્થઘટન આપવા માટે સંયુક્ત રીતે વાંચવા પડશે અને અલગ રીતે નહીં. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે જ્યાં સુધી "નાણાકીય

વ્યવહાર" શું ગણાશે તે અંગે નિર્ણય ન લેવાય ત્યાં સુધી તિરસ્કારની કાર્યવાહી યોગ્ય રહેશે નહીં, કારણ કે આવા નિર્ણયથી નક્કી થશે કે શું કથિત તિરસ્કાર કરનારાઓ જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનર દ્વારા ૯ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૮ ના રોજ પસાર કરાયેલા આદેશના અનાદરમાં છે કે કેમ.

૧૪. નોટિસ જારી કરવાના પ્રશ્ન પર, જયંત ભૂષણે સ્ટેટ ઓફ જે એન્ડ કે વિ. ત્રેહાન ઇન્ડસ્ટ્રીઝ (પી) લિ. [(૨૦૦૫) ૧૧ એસસીસી ૪૫૯] માં આ કોર્ટના ચુકાદાનો સંદર્ભ આપ્યો અને તેના પર આધાર રાખ્યો, જ્યાં સિવિલ તિરસ્કારનો પ્રશ્ન જમ્મુ અને કાશ્મીર હાઇકોર્ટની વિચારણા હેઠળ આવ્યો હતો. ભૂષણે ધ્યાન દોર્યું કે તે ચુકાદામાં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તેમાંના અરજદારો પાસે સુપ્રીમ કોર્ટનો સંપર્ક કરવા માટે ફરિયાદી કારણ હોઈ શકે નહીં. જયંત ભૂષણે એવી નોંધ સાથે નિષ્કર્ષ કાઢ્યો કે એવી કોઈ ખાસ સંજોગો અસ્તિત્વમાં ન હતા જેના સંદર્ભમાં સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન દાખલ કરી શકાય. તેમણે અંતે ધ્યાન દોર્યું કે જોઈન્ટ ચેરિટી કમિશનરે તેમના ૧૦ ઓક્ટોબર, ૨૦૦૮ ના આદેશ દ્વારા, અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૨ થી ૫ ને સસ્પેન્ડ કર્યા હતા અને અહીંના પ્રતિવાદી નં. ૧, ચારુ કે. મહેતા દ્વારા બોમ્બે પબ્લિક ટ્રસ્ટ એક્ટ, ૧૯૫૦ ની કલમ ૪૧ ડી હેઠળ દાખલ કરાયેલી અરજી પર ટ્રસ્ટના બાબતોની સંભાળ રાખવા માટે એડમિનિસ્ટ્રેટરની નિમણૂક કરી હતી.

૧૫. સંબંધિત પક્ષો વતી કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પર કાળજીપૂર્વક વિચાર કર્યા પછી, અમને અહીં પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી તિરસ્કાર અરજી પર નોટિસ જારી કરતા લર્ન્ડ સિંગલ જજના આદેશમાં દખલ કરવાનું કોઈ કારણ જણાતું નથી. લર્ન્ડ જજે અવલોકન કર્યું કે પ્રતિવાદી નં. ૧ એ મુખ્ય અરજીમાં ટ્રસ્ટીઓના અંગત કેસો લડવા માટે ટ્રસ્ટના ભંડોળમાંથી વકીલની ફી ચૂકવવા અંગે ગંભીર વાંધાઓ ઉઠાવ્યા હતા. લર્ન્ડ જજે પૂરતી કાળજી રાખી હતી કે અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૨ થી ૫ સામે કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની નોંધ લેવા સિવાય, અન્ય ટ્રસ્ટીઓ સામે નોંધ લેવામાં આવી ન હતી કારણ કે તેમની સામેનો પુરાવો ચાર્જ ફ્રેમ કરવા માટે અપૂરતો હતો. જો કે, એવી છૂટ પણ આપવામાં આવી હતી કે જ્યારે આક્ષેપોના સમર્થનમાં પૂરતો પુરાવો રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવે, ત્યારે તે આવી ફરિયાદની નોંધ લઈ શકે છે. અરજદાર, પ્રતિવાદી નં. ૨ થી ૫ અને અન્ય ટ્રસ્ટીઓ વતી એક ચાર્ટ ફાઇલ કરવામાં આવ્યો છે જેમાં લર્ન્ડ કાઉન્સિલને ચૂકવવામાં આવેલી આશરે રૂ. ૩.૫ કરોડની રકમ દર્શાવવામાં આવી છે. જોકે, દેસાઈ દ્વારા આવા ખર્ચને યોગ્ય ઠેરવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ અમે તેમની રજૂઆતો સાથે સહમત થઈ શકતા નથી, કારણ કે બોમ્બે હાઇકોર્ટના લર્ન્ડ સિંગલ જજ દ્વારા અવલોકન કર્યા મુજબ, મોટાભાગના ભંડોળનો ઉપયોગ અરજદાર, પ્રતિવાદી નં. ૨ થી ૫ અને અન્ય ટ્રસ્ટીઓ દ્વારા તેમની વિરુદ્ધ પ્રતિવાદી નં. ૧, ચારુ કે. મહેતા દ્વારા લાવવામાં આવેલા વિવિધ કેસોમાં પોતાનો બચાવ કરવા માટે કરવામાં આવ્યો

હતો.

૧૬. અમે દેસાઈની રજૂઆતોથી સહમત નથી કે વકીલો, એડવોકેટ્સ અને સોલિસિટર્સને કરવામાં આવેલી ચુકવણી આ કેસના વિશેષ તથ્યોમાં તિરસ્કાર સમાન નથી. આ કોર્ટ એ હકીકતને અવગણી શકે નહીં કે ટ્રસ્ટના ભંડોળનો ઉપયોગ નોંધપાત્ર હદ સુધી ટ્રસ્ટના હેતુ માટે નહીં પરંતુ પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા તેમના પર લાવવામાં આવેલા આક્ષેપો સામે ટ્રસ્ટીઓના બચાવ માટે કરવામાં આવી રહ્યો હતો. આ, અલબત્ત, પ્રથમ દૃષ્ટિએ અવલોકનો છે જે હાઇકોર્ટ સમક્ષ પેન્ડિંગ રહેલા કેસના પરિણામને પ્રભાવિત ન કરવા જોઈએ, જેણે આ બાબતને તેના પોતાના ગુણદોષ પર નક્કી કરવાની છે.

૧૭. આ સંજોગોમાં, અમે હાઇકોર્ટના આદેશમાં દખલ કરવા માટે ઉત્સુક નથી અને સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન્સ, તે મુજબ, ફગાવી દેવામાં આવે છે, પરંતુ ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ વિના.

૧૮. જોકે, અમને એસ.એલ.પી. (સી) નં. ૬૬૮૫ ઓફ ૨૦૧૦ માં અમૃતલાલ સી. શાહ માટે હાજર રહેલા વરિષ્ઠ વકીલ રણજીત કુમાર દ્વારા જાણ કરવામાં આવી છે કે, બાબતની સુનાવણી થયા પછી, અરજદાર નં. ૩, વિજય કે.

મહેતાનું ૨૩ જુલાઈ, ૨૦૧૦ ના રોજ અવસાન થયું છે. અમે સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન્સ ફગાવી દીધી હોવાથી, હવે અહીંના અન્ય અરજદારો માટે નીચેની લન્ર્ડ કોર્ટને ઘટના પછીની જાણ કરવી અને તે અંગે આગળના પગલાં લેવા માટે ખુલ્લું રહેશે.

એન.જે.

સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન્સ ફગાવી દેવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.